


| | | |
|---|---------------------------------|-------------|
|  | ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ | Број: |
| | ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ | 10/9-64 |
| | | Датум: |
| | | 17.05.2016. |

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Доцент др Милена Каличанин
2. Редовни професор др Лена Петровић
3. Доцент др Данијела Петковић

2. Одлука Већа департмана за англистику број 10/5-98 од 07.10.2015. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Јелена Ивица Динић
2. Година уписа на мастер академске студије
2014/2015.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије англистике

III НАСЛОВ –МАСТЕР РАДА:

Betrayal of/by Women in Shakespeare's *Othello* and *The Winter's Tale* and Pinter's *The Homecoming* and *Ashes to Ashes*
Издаја (од стране) жена у Шекспировим драмама *Отело* и *Зимска бајка* и Пинтеровим драмама *Повратак кући* и *Пенео пепелу*

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Мастер рад под називом *Издаја (од стране) жена у Шекспировим драмама Отело и Зимска бајка и Пинтеровим драмама Повратак кући и Пенео пепелу* који је понудила кандидаткиња Јелена Динић (бр. индекса 183) написан је на енглеском језику, има 117 страна закључно са библиографијом. Поред приложених апстраката тезе на енглеском и српском језику (4-7), рад се састоји из четири поглавља и то: Introductory remarks 8-22; The Betrayal of/by Women in Shakespeare's *Othello* and *The Winter's Tale* 23-62; The Betrayal of/by Women in Pinter's *The Homecoming* and *Ashes to Ashes* 63-103; Conclusion 104-111. Свака од целина је подељена на неколико поглавља која омогућавају повезивање како теоријског дела рада, тако и појединачних анализа. Последња целина рада посвећена је изузетно богатој и за тему мастер рада, релевантној библиографији, Bibliography 112-117.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Предмет истраживања рада кандидаткиње Јелене Динић на тему *Издаја (од стране) жена у Шекспировим драмама Отело и Зимска бајка и Пинтеровим драмама Повратак кући и Пенео пепелу* је компаративна анализа Шекспирових драма *Отело* и *Зимска бајка* и Пинтерових драма *Повратак кући* и *Пенео пепелу* са циљем да се покаже да су се оба аутора у својим делима посветила проучавању узрока и последица издаје „женског принципа“ од стране доминантне патријархалне идеологије. Теоријски оквир рада кандидаткиња заснива на комбиновању критичких увида Рајане Ајслер, Доне Рид, Ерика Фрома, Т. С. Елиота, Теда Хјуза и Нортропа Фраја, при чему се посебна пажња у раду посвећује проучавању негативних последица које носи издаја „женског принципа“ у драмама које чине корпус тезе. У уводном делу тезе, Јелена Динић даје критички преглед историјског раскола између матријархалне и патријархалне културе, о којем су између осталих говорили Рајана Ајслер, Дона Рид и Ерик Фром и користи критичке увиде наведених теоретичара како би нас увела у главну тему рада. У студији *Пехар и оштрица: наша историја, наша будућност* (1989), Рајана Ајслер говори о томе да је првобитна људска заједница живела у матријархату где су сви били једнаки, и да је патријархални систем уследио касније и потиснуо матријархални. Тако је првобитни културни модел у развоју западне цивилизације, или модел партнерства, како га Ајслерова описује, био замењен моделом доминације који се базирао на друштвеним хијерархијама, борби за моћ, и пре свега потискивању „женског принципа“. Кандидаткиња Јелена Динић истиче да су и Шекспир и Пинтер препознали негативне последице патријархалног друштвеног уређења, те на њих и упозоравају у својим делима. Значајан део уводних разматрања Јелена Динић посвећује студији *Шекспир и богиња целовитости људског бића* (1992), Теда Хјуза. У Шекспировим драмама, истиче кандидаткиња ослањајући се на Хјузове критичке увиде, јунаци са трагичном грешком су углавном мушкарци, осим у случајевима када жене имитирају мушкарце, тј. трагична грешка својствена је оним јунацима који су уствари реинкарнације Адониса из Шекспирове поеме *Венера и Адонис* и Тарквинија из поеме *Отмица Лукреције*. Другим речима, Тед Хјуз увиђа повезаност свих Шекспирових јунака засновану на њиховој фаталној одлуци да снагом воље и интелекта одбаце Богињу (која је за Хјуза синоним за жену, душу, природу и целовитост људског бића), што је трагична грешка почињена прво од стране Адониса и Тарквинија у наведеним поемама, а на коју Шекспир упозорава у свим будућим делима. Упозорење које Шекспир даје је, дакле, прво садржано у поеми *Венера и Адонис*, нарочито у Венериној визији, након одбацивања од стране Адониса, да је љубав осуђена на трагедију, узроковану љубомором. Према Хјузу, та



ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/9-64

Датум:

17.05.2016.

љубомора представља један вид лудила које се јавља код главних јунака након одбацивања љубави Богиње. Кандидаткиња примењује ову Хјузову идеју на примеру Отела и Леонта, војника и државника, који као прави представници ренесансног, прагматичног, пуританског и патријархалног духа, стављају свој углед испред љубави. Кандидаткиња се у раду надовезује на Хјузову идеју значајним увидима проф. Богоеве-Седлар, која увиђа идентичан образац у целокупном Шекспировом опусу те закључује, невезано само за наведене драме, да је патријархални ауторитет често неспособан да увиди „коме или чему треба бити веран: Риму и краљу или Клеопатри и животу“ и зато бира ово прво, односно одбија природу, жену и љубав, па једини начин на који он онда може да успостави однос према свету је преко агресије, силовања и пожуде.

Након представљања теоријског оквира у уводном делу рада, у првом делу тезе Јелена Динић се детаљно бави критичком анализом Шекспирових драма *Отело* и *Зимска бајка*. Ослањајући се на основне постулате студије проф. Богоеве-Седлар, *О Промени: Културолошки есеји* (2003), кандидаткиња истиче да је у Шекспировим трагедијама трагични тренутак онај када трагични јунак изгуби веру у живот што се поклапа са губитком његове вере у жену, односно „женски принцип“, што је случај са Отелом који убија своју жену, јер мисли да га је преварила, а када увиди своју грешку убија и себе. Сличан је случај и са Леонтом у *Зимској бајци*, с тим што, будући да је овде реч о романси, Леонт добија прилику да се искупи за своју неосновану љубомору и неправедно оптуживање своје жене. *Зимска бајка* се завршава покајањем главног јунака и регенерацијом друштвених односа које је пропраћено „обнављањем зеленог света кроз женску снагу природе“, како истиче Фрај.

У наредном делу рада, Јелена Динић се бави критичком анализом Пинтерових драма *Повратак кући* и *Пенео пепелу*. Пинтер је модерни писац који је увидео значај Шекспировог упозорења о одбацивању „другог“ или „женског принципа“, те је исту тему обрадио у својим драмама. Кроз анализу прве драме, *Повратак кући*, кандидаткиња показује да је Пинтер сличан Шекспиру по томе што критикује патријархалне односе тиме што разоткрива то да патријархална идеологија игра велику улогу у мисрепрезентацији жена, па често стаје на страну жене, у овом случају Рут, у њеној борби против патријархалне идеологије коју у овој драми представљају чак три мушкарца - њен муж, његов отац и брат. Сва тројица стварају погрешну слику о њој коју она преокреће у своју корист и одупире се доминацији коју желе да успоставе над њом, али не и патријархалном систему, јер и она улази у „борбу за моћ“ коју јој ови чланови породице намећу. И у другој драми *Пенео пепелу*, као и у већини Пинтерових драма, описан је сукоб између мужа и жене, само што тај лични сукоб „симболично пресликава политичке односе у свету“, како то описује Болдвин, а истиче кандидаткиња. Тако је у драми приказано да су за време Другог светског рата немачки војници и на политичком и личном плану испољавали агресивност. Љубавник главне јунакиње Ребеке, односно љубавник жене која је преживљавала Холокауст, а чији идентитет Ребека преузима, је и у јавном и приватном животу ауторитативан, објективан и безосећајан. Такав је и Ребекин муж, Девлин, што Ребека увиђа и жели да оконча везу са њим, али не успева, као што и жена које се она сећа не успева да сачува своје дете за време Холокауста, а Ребека, када постане њена реинкарнација, одбија да преузме одговорност за предају детета фашистима. Тако из ових Пинтерових драма кандидаткиња уочава да саме жене бивају наведене да издају „женски принцип“, што, у најмању руку, апострофира алармантност савременог друштвеног тренутка, а такође представља једну у низу последица некритичког повиновања доминантној

патријархалној идеологији на које је и Шекспир у својим драмама упозоравао. У закључку рада, кандидаткиња истиче да док Пинтерови женски ликови у неком тренутку издају „женски принцип“ тј. понашају се онако како им патријархални систем диктира, код Шекспира се слично дешава само са женама у трагедијама што је случај са Емилијом у *Отелу*, леди Магбет у *Магбету*, Гертрудом у *Хамлету*, Гонерилом и Реган у *Краљу Лиру*, а у комедијама и романсама то није случај са женама већ само са мушкарцима. Сличност ова два аутора заснива се на чињеници да се ни у најтежим околностима не сме издати „женски принцип“. Коначно, Јелена Динић истиче да је један од основних постулата овог рада да се кроз компаративну анализу Шекспирових и Пинтерових драма покаже да је Шекспир наш савременик и да су и Шекспир и Пинтер имали развијено „историјско чуло“ о коме говори Т.С. Елиот у есеју *Традиција и индивидуални таленат* (1963). Елиот препознаје да квалитет Шекспировог рада лежи у његовом осећају традиције и познавању историје захваљујући чему је он могао критички да сагледа своју садашњост у елизабетанској Енглеској и да осуди доминантни систем вредности у својим делима. Кандидаткиња исправно закључује да исту идеју можемо препознати и код Пинтера кроз уметничку осуду немогућности или чак невољности модерне Енглеске (и света у целини) да се суочи са деструктивним репетитивним обрасцима у историји западне цивилизације.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА


У понуђеном раду који се одликује јасним, уједначеним стилем, кандидаткиња Јелена Динић са успехом је одговорила на постављене истраживачке циљеве и доследно својим почетним претпоставкама спровела комплексно истраживање. Приступ теоријској литератури пратило је критичко читање секундарне литературе, пажљиво одабрани теоријски текстови, где је кандидаткиња показала способност да издвоји релевантне идеје признатих теоретичара. Такође треба нагласити да је теоријски оквир рада кандидаткиња допунила критичким увидима из савремених докуменараца, што је еклектичку методу истраживања додатно обогатило и опленило. Посебна вредност рада лежи у инспиративној интерпретацији оригиналних драмских текстова и логично изведеним закључцима. Кандидаткиња је показала способност за веродостојну примену релевантних теоријских ставова на књижевни корпус којим се бавила у тези.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Утисак комисије одређене за вредновање овог мастер рада јесте да је мастер теза *Издаја (од стране) жена у Шекспировим драмама Отело и Зимска бајка и Пинтеровим драмама Повратак кући и Пенео пепелу* кандидаткиње Јелене Динић урађена у потпуности у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Рад садржи све елементе научног рада, од постављања теоријског оквира и избора корпуса, до истраживања, извођења закључака и њиховог образлагања. Треба нагласити да у тези нису уочени недостаци који би утицали на резултат истраживања. Ова мастер теза представља оригиналан допринос науци пре свега у избору актуелне теме значајне за будућа истраживања у области књижевности и културе, те може послужити као подстицај за друге погледе или полемику у овим областима.



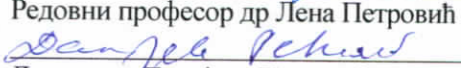
VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене рада, Комисија предлаже да се мастер рад под називом *Издаја (од стране) жена у Шекспировим драмама Отело и Зимска бајка и Пинтеровим драмама Повратак кући и Пенео пепелу* прихвати, а кандидаткињи Јелени Динић одобри јавна одбрана рада.

| | | |
|---|---------------------------------|-----------------------|
|  | ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ | Број: 1019-64 |
| | ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ | Датум: 17.05.2016. |

| |
|--|
| |
|--|

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ


 Доцент др Милена Каличанин

 Редовни професор др Лена Петровић

 Доцент др Данијела Петковић